

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร 0 2280 4085 ต่อ 2501

ที่ นร 1114/0645 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง กลไกกำกับนโยบายการพัฒนาสินค้าเกษตรแบบครบวงจร

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ)

ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ) ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศึกษาทบทวน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะกลไกในการกำกับดูแลการดำเนินการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร โดยเชื่อมโยงไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเพื่อสร้างรายได้ของเกษตรกรอย่างยั่งยืน นั้น สำนักงานฯ ได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์แล้ว มีความเห็น ดังนี้

1. ความเป็นมา

- 1.1 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2552 เห็นชอบกรอบเงินเพิ่มเติมสำหรับการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร 13,580.75 ล้านบาท เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการ และดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน และนำเสนอคณะกรรมการที่รับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร เป็นต้น พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี ต่อไป
- 1.2 สินค้าเกษตรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและรัฐบาลต้องดำเนินการมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาเป็นประจำ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ซึ่งสินค้าเหล่านี้จำเป็นต้องมีคณะกรรมการนโยบายระดับชาติเป็นกลไกในการดูแลการรักษาเสถียรภาพสินค้านี้ดังกล่าวอย่างครบวงจร ซึ่งที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมีความล่าช้า ขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นเอกภาพเนื่องจากคณะกรรมการที่มีอยู่หลายชุดมีการเปลี่ยนแปลงตามรัฐบาลหรือรัฐมนตรีที่ดูแลไม่มีกฎหมายหรือระเบียบรองรับ นอกจากนั้น นโยบายส่วนใหญ่มุ่งแก้ปัญหาด้านราคาเป็นหลัก ยังขาดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร สำนักงานฯ จึงได้ศึกษาและจัดทำข้อเสนอการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายระดับชาติเพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ซึ่งจะทำการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และสามารถสนับสนุนการสร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้เกิดความยั่งยืน โดยมีประเด็นเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังต่อไปนี้

2. ข้อวิเคราะห์

- 2.1 ทิศทางการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรขาดความเป็นเอกภาพ เนื่องจากกลไกในการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตรปัจจุบัน อยู่ภายใต้การดำเนินงานของหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงพาณิชย์ดูแลการแทรกแซงราคาข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดูแลการแทรกแซงราคายางพารา ลำไย และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ กระทรวงอุตสาหกรรมดูแลราคาอ้อยและน้ำตาลทราย เป็นต้น
- 2.2 สินค้าเกษตรที่มีกลไกดูแลอย่างเป็นระบบและครบวงจร ได้แก่
- 2.2.1 ข้าว มีคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติดูแล เป็นกลไกที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งจำเป็นต้องมีการทบทวนองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ใหม่เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล
- 2.2.2 ปาล์มน้ำมัน มีคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติดูแล เป็นกลไกที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ
- 2.2.3 ยางพารา มีกลไกหลายชุดดูแล เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการทำสวนยาง คณะกรรมการควบคุมยาง คณะกรรมการติดตามและแก้ไขปัญหาราคายางพารา เป็นต้น ปัจจุบัน ยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ เพื่อให้เป็นกลไกระดับชาติที่สามารถดูแลสินค้ายางพาราแบบครบวงจร
- 2.3 สินค้าเกษตรบางชนิดยังไม่มีกลไกดูแลอย่างเป็นระบบและครบวงจร ได้แก่ มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยที่ผ่านมา กระทรวงพาณิชย์ดูแลเฉพาะการแทรกแซงราคาผ่านกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกลไกระดับชาติกำกับดูแลมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบครบวงจร ตั้งแต่การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การผลิต การแปรรูป การควบคุมคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการการตลาด และการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการพิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นในการขอใช้เงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และกองทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กลไกปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่ก่อให้เกิดพัฒนาสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร โดยยังคงมุ่งเน้นการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในเชิงปริมาณเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรให้ความสำคัญกับการผลิตเชิงปริมาณมากกว่าการพัฒนาสินค้าเกษตรในเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร ขณะเดียวกันการแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่มักเป็นการดำเนินงานเฉพาะหน้าตามสภาวะราคาตลาดที่ผันแปรและเป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้เกษตรกรในช่วงที่สินค้าออกสู่ตลาดเท่านั้น มิได้สร้างรายได้เพิ่มให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน ดังนั้น กลไกที่ถูกจัดตั้งขึ้นหรือจะถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลสินค้าเกษตร ควรมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการแบบครบวงจร ตั้งแต่การรักษาเสถียรภาพราคา การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การผลิต การแปรรูป การควบคุมคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการ การตลาด และการวิจัยและพัฒนา รวมทั้ง

การพิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นในการขอใช้เงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และกองทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

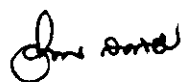
สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้สินค้าเกษตรที่สำคัญมีกลไกในการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบครบวงจรและต่อเนื่อง และสามารถแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบกลไกกำกับนโยบายการพัฒนาสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ดังนี้

3.1 เห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลังและคณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีรองรับ เพื่อให้เป็นกลไกหลักในการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์สำหรับมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบครบวงจร และรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการดังกล่าวให้ครอบคลุมทั้งวงเงินสินเชื่อ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรอย่างครบวงจรตลอดห่วงโซ่อุปทาน สำหรับองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ปรากฏตามเอกสารแนบ 1 และ 2 ตามลำดับ ทั้งนี้มอบหมายให้กระทรวงการคลัง ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบดำเนินการ

3.2 เห็นควรมอบหมายกระทรวงพาณิชย์พิจารณาทบทวนองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติโดยให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีรองรับ และจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสินค้าข้าวแบบครบวงจร ตั้งแต่การรักษาเสถียรภาพราคา การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การผลิต การแปรรูป การควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน การบริหารจัดการ การตลาด และการวิจัยและพัฒนาสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งการพิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นในการขอใช้แหล่งเงินต่าง ๆ

3.3 เห็นควรมอบหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ เพื่อให้เป็นกลไกระดับชาติในการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ที่สามารถดูแลสินค้ายางพาราแบบครบวงจร ตั้งแต่การรักษาเสถียรภาพราคา การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การผลิต การแปรรูป การควบคุมคุณภาพ มาตรฐาน การบริหารจัดการ การตลาด และการวิจัยและพัฒนาสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งการพิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นในการขอใช้แหล่งเงินต่าง ๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดพิจารณาสั่งการให้เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีนำกราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามข้อ 3 ต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ